

मुंबई विद्यापीठ

क्र.आरईजी/आयसीडी/२०२०-२१/२६

परिपत्रक :-

मुंबई विद्यापीठाशी संलग्नित सर्व महाविद्यालयांचे प्राचार्य, संचालक, विद्यापीठ उपपरिसरे, आदर्श महाविद्यालये, मान्यता प्राप्त संस्था यांना असे कळविण्यात येते की, शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.६ /विशि-३, दिनांक ३ फेब्रुवारी, २०२१ परिपत्रकानुसार महाविद्यालये/संस्था यांनी स्थानिक आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण यांच्याशी विचारविनिमय करून महाविद्यालये / संस्था सुरू कराव्यात. याअनुषंगाने आपण स्थानिक स्तरावर आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाशी संपर्क साधून, महाराष्ट्र शासनाच्या व दिनांक ५ नोव्हेंबर, २०२० रोजीच्या विद्यापीठ अनुदान आयोगाने कोव्हीड १९ च्या अनुषंगाने प्रसिध्द केलेला मार्गदर्शक सूचनांचे पालन करून त्याबाबतचा अहवाल विद्यापीठ प्रशासनास कळवावा. मुंबई विद्यापीठाच्यावतीने कार्यक्षेत्रातील सातही जिल्हाचे माननीय जिल्हाधिकारी तसेच महानगरपालिका आयुक्त यांना याबाबत विनंती पत्रे पाठविण्यात आलेली आहेत.

(डॉ. बळीराम गायकवाड)
प्रभारी कुलसचिव

मुंबई ४०० ०३२
५ फेब्रुवारी, २०२१

प्रति

मुंबई विद्यापीठाशी संलग्नित सर्व महाविद्यालयांचे प्राचार्य, संचालक, विद्यापीठ उपपरिसरे, आदर्श महाविद्यालये,
मान्यता प्राप्त संस्था

प्रत माहितीसाठी रवाना

१. मा. कुलगुरूचे स्वीय सहाय्यक, (२) मा. प्र-कुलगुरूचे स्वीय सहाय्यक, (३) संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ स्वीय सहाय्यक,

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Generic Preventive Measures (1/2)

Physical distancing of at least 6 feet to be followed as far as feasible

Mandatory use of face covers/masks

Frequent hand washing with soap (40-60 secs). Use of alcohol-based hand sanitizers (at least 20 secs)

Respiratory etiquettes to be strictly followed & proper disposal of used tissues

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Generic Preventive Measures

(2/2)

Self-monitoring of health by all & reporting any illness at the earliest

Spitting to be strictly prohibited

Installation & use of Aarogya Setu App advised wherever feasible

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Before Re-Opening of Campuses

The Central or concerned State Govt must have declared the area safe for opening of educational institutions. The directions, instructions, guidelines and orders issued must be fully abided

Only universities & colleges outside the containment zones to be allowed to open

Students & staff living in containment zones will not be allowed to attend the colleges

Students & staff should be advised not to visit areas falling within containment zones

The faculty, staff and students should be encouraged to download 'Aarogya Setu App'

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Modalities for Physical Opening of Colleges/HEIs

Colleges/HEIs outside containment zones may be opened in a graded manner after consultations with concerned States/UTs & subject to adherence to SOP prepared by UGC as under:

For centrally funded HEIs, the Head of the Institution should satisfy herself/himself regarding feasibility of the opening of physical classes & decide accordingly

For all other HEIs like State Universities, Private Universities etc., opening of physical classes to be done as per the decision of the respective States/UTs

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Specific Measures to be taken

(1/2)

Universities & colleges may plan opening the campuses in phases, with activities where COVID appropriate behaviour can be easily followed

Universities & colleges to ensure not more than 50% of the total students are present at any point & necessary COVID-19 protocols are observed

All research & postgraduate students in science & technology programmes may join as they are comparatively less in number & COVID preventive measures can be easily enforced

Final year students may also be allowed to join for academic & placement purposes, as per the decision of the head of the institution

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Specific Measures to be taken (2/2)

For other programmes online/distance learning shall continue to be the preferred mode of teaching & shall be encouraged

Students may visit their departments in a small number after seeking prior appointments for faculty consultations

Institutions may provide online study material & access to e-resources to students who may opt to study online

Online teaching-learning arrangements should be made for international students who couldn't join the programme due to travel restrictions or visa-related issues

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Safety Measures

At Entry/ Exit Point(s)

Crowding must be avoided at entry/exit points

Staggered timings of entry & exit with limited strength for different programmes to be followed

Ensure queue management inside and outside the premises

specific markings on the floor with a gap of 6 feet to be made & followed

Screening of students, faculty & staff, wearing of face covers/mask, sanitizing of hands etc. must be ensured at all entry points

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Safety Measures

In Classrooms & other Learning Sites (1/2)

Proper sanitization at all learning sites should be ensured

Mandatory cleaning & regular disinfection of frequently touched surfaces in all classrooms, labs, other common areas etc. before the beginning of classes & at the end of the day

Teaching materials, computers, laptops, printers, shall be regularly disinfected with 70% alcohol swipe

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Safety Measures

In Classrooms & other Learning Sites (2/2)

Sitting places in classes, computer labs, libraries etc. should be clearly marked, following physical distancing norms

At least one seat should be left vacant between two seats

Wearing face cover/mask is a must at all times & at all places inside the campus

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Safety Measures

Inside the Campus (1/3)

Cultural activities, meetings, etc. may be avoided

Extra-curricular & sports activities may be allowed where physical distancing is feasible & is in accordance with Ministry of Home Affairs guidelines

Adequate arrangements should be made for sanitizing the entire campus, including administrative and academic buildings, classrooms, labs, etc.

Proper sanitization of buses, other transport & official vehicles of the institution should be done

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Safety Measures

Inside the Campus (2/3)

Collection of used facemasks, PPE, hand gloves and their disposal should be ensured as per safety norms

Provision for proper disposal of used personal protection items and general waste should be followed in accordance with CPCB guidelines

For air-conditioning/ventilation, the guidelines of CPWD shall be followed:

- Temperature setting of all AC devices to be in the range of 24-30°C
- Relative humidity to be in the range of 40-70%
- Intake of fresh air to be as much as possible & adequate cross ventilation

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Safety Measures

Inside the Campus (3/3)

Gymnasiums shall follow Ministry of Health & Family Welfare guidelines

Swimming Pool (wherever applicable) to remain closed

All employees who are at higher risk to take extra precautions, preferably not be exposed to any front-line work requiring direct contact with students

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Safety Measures

Hostels (1/2)

Hostels may be opened only in such cases where it is necessary while strictly observing the safety and health preventive measures

Sharing of rooms may not be allowed & symptomatic students not to be permitted under any circumstances

Residential students, before being allowed to attend classes, shall remain in quarantine and self-monitor their health for a period of 14 days, even if they bring a negative test report or the university/college plan to test them on arrival

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Safety Measures

Hostels (2/2)

No crowding in hostel areas, students should be called in phases to avoid crowding

Cleanliness to be maintained in dining areas, meals should be served in batches & takeaway options should be available

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Counselling & Guidance for Mental Health

Faculty members, students & staff should be made aware of the Web page 'Manodarpan' to provide psychosocial support <http://manodarpan.mhrd.gov.in/>

Universities/Colleges to set up helplines for mental health, psychological concerns & well-being of students & to be regularly monitored by Counsellors

Share video links & weblinks on practical tips for Mental Health during COVID-19, etc. of Ministry of Health & Family Welfare on college website and with students & faculty

Behavioural Health: Psycho-Social toll free helpline -
0804611007

UGC GUIDELINES FOR RE-OPENING OF UNIVERSITIES AND COLLEGES

Implementation of the Guidelines

Universities may adopt & implement these Guidelines in a transparent manner by making modifications to deal with particular situation(s) except in respect of those guidelines that are mandatory

In cases where restrictions on gathering of the public are imposed, the institutions may plan accordingly. In any case, it shall not cause any restrictions on the guidelines/directions issued by the appropriate Govt/competent authority

Every university/college has to ensure that it is prepared in all respects to carry out the academic activities following necessary guidelines/directions issued by Central/State Govts, Ministry of Education or UGC from time to time

राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठे, अभिमत विद्यापीठे, स्वयंअर्थसहाय्यित विद्यापीठे व त्यांच्याशी संलग्नित महाविद्यालयातील नियमित वर्ग सुरु करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक: संकीर्ण २०२१/प्र.क्र.६/विशि-३,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,

दिनांक: ०३ फेब्रुवारी, २०२१.

संदर्भ:- (१) विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या दि.५ नोव्हेंबर, २०२० रोजीच्या मार्गदर्शक सूचना.

(२) दि.१ फेब्रुवारी, २०२१ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना:-

कोव्हिड-१९ या विषाणूच्या प्रादुर्भावामुळे संपूर्ण देशात लॉकडाऊन घोषित करण्यात आल्यामुळे शैक्षणिक संस्थांचे दैनंदिन कामकाज मार्च, २०२० पासून विस्कळीत झाले आहे. तथापि, राज्यातील कोव्हिड-१९ बाधित रुग्णांची संख्या मोठ्या प्रमाणात कमी झालेली असून सद्यस्थितीत ही साथ नियंत्रणाखाली आल्याचे दिसून येत आहे. त्यामुळे राज्यातील सर्व विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयांमध्ये कोव्हिड प्रतिबंधात्मक सर्वसाधारण उपाययोजना करून विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक वर्ष ऑफलाईन पध्दतीने नियमित वर्ग सुरु करणे विद्यार्थ्यांच्या हिताचे राहिल. त्यानुसार राज्यातील सर्व विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयातील नियमित वर्ग सुरु करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

परिपत्रक:-

१. राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठे, अभिमत विद्यापीठे, स्वयंअर्थसहाय्यित विद्यापीठे व त्यांच्याशी संलग्नित महाविद्यालयातील नियमित वर्ग दिनांक १५ फेब्रुवारी, २०२१ पासून सुरु करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२. राज्यातील प्रतिबंधित प्रक्षेत्रातील विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालये ही ज्या आयुक्त, महानगरपालिका/नगरपालिका किंवा जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष, जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण यांचे अंतर्गत येतात, त्यांच्याशी संबंधित विद्यापीठाने विचारविनिमय करून, कोव्हिड-१९ च्या आजाराचा स्थानिक पातळीवरील प्रादुर्भाव व स्थानिक परिस्थिती व आरोग्यविषयक पायाभूत सुविधांची उपलब्धता या बाबी विचारात घेऊन, विद्यापीठे व महाविद्यालये सुरु करून नियमित वर्ग घेण्याकरिता आवश्यक त्या उपाययोजना करण्याबाबत संबंधित विद्यापीठे व महाविद्यालयांनी आवश्यक ती कार्यवाही तात्काळ करावी. याप्रकरणी संबंधित विद्यापीठांनी स्थानिक प्राधिकरणांची सहमती घेऊन महाविद्यालये सुरु करण्याच्या सूचना निर्गमित कराव्यात.

३. विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या दि.५ नोव्हेंबर, २०२० रोजीच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार, जागेची उपलब्धता पाहून, ५०% पर्यंत विद्यार्थ्यांना रोटेशन पध्दतीने वर्गात प्रवेश देण्यात यावा.
  ४. कोव्हिड-१९ बाबत केंद्र व राज्य शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांचे पालन करण्यात यावे. तसेच विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या दि.५ नोव्हेंबर, २०२० रोजीच्या मार्गदर्शक सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे. तसेच दि.१ फेब्रुवारी, २०२१ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त आवश्यक त्या कार्यवाहीस्तव सोबत जोडण्यात येत आहे. त्यानुसार सर्व संबंधित विद्यापीठांनी आवश्यक ती कार्यवाही करावी.
२. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२१०२०३१७५७४२४५०८ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

Pravinkumar
Gulabrao Pawar

Digitally signed by Pravinkumar Gulabrao Pawar
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Higher and Technical
Education, postalCode=400032, st=Maharashtra,
2.5.4.20=8de261729f06eda4a56aba947eceb6140d7406426b2f08c9317bea2
458ec1f92,
serialNumber=8f18625adb482a7ee3512cea93ce697388c95a99c89e41e85c0
5a3d6e476488f, cn=Pravinkumar Gulabrao Pawar
Date: 2021.02.03 18:03:39 +05'30'

(प्रविणकुमार पवार)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत-

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. राज्यमंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
७. मा.प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. मा.सचिव, आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. मा.कुलगुरु, सर्व अकृषी विद्यापीठे
१०. मा.कुलगुरु, सर्व अभिमत विद्यापीठे
११. मा.कुलगुरु, सर्व स्वयंअर्थसहाय्यित विद्यापीठे
१२. मा.कुलगुरु, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठ, लोणेरे, रायगड
१३. मा.कुलगुरु, कवि कालिदास संस्कृत विद्यापीठ, रामटेक, नागपूर
१४. मा.कुलगुरु, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
१५. सर्व महानगरपालिका आयुक्त

१६. सर्व जिल्हाधिकारी
१७. प्रकल्प संचालक, राष्ट्रीय उच्चतर शिक्षा अभियान, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१८. संचालक, उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र, पुणे
१९. संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र, मुंबई
२०. संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र, मुंबई
२१. निवडनस्ती (विशि-३).

**मा.मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे अध्यक्षतेखाली दि.१ फेब्रुवारी, २०२१ रोजी झालेल्या
बैठकीचे इतिवृत्त**

राज्यातील सर्व विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयातील नियमित वर्ग सुरु करण्याच्या अनुषंगाने राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठांच्या कुलगुरुंसोबत दि.१ फेब्रुवारी, २०२१ रोजी दुपारी १.०० वा. मा.मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे अध्यक्षतेखाली व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंगद्वारे बैठक घेण्यात आली. सदर बैठकीस सर्व अकृषी विद्यापीठांचे कुलगुरु तसेच प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई हे व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंगद्वारे उपस्थित होते. तसेच संचालक, उच्च शिक्षण, पुणे व कार्यासन अधिकारी, विशि-३ हे प्रत्यक्ष उपस्थित होते.

सदर बैठकीमध्ये मा.मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांनी सर्व कुलगुरुंना विद्यापीठे व महाविद्यालयातील नियमित वर्ग सुरु करण्याबाबत आपली मते मांडण्यास सांगितले. त्यास अनुसरून सर्व कुलगुरुंनी नियमित वर्ग सुरु करण्यास अनुकूलता दर्शविली.

मा.मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांनी विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या दि.५ नोव्हेंबर, २०२० रोजीच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार विद्यार्थ्यांची सुरक्षितता व आरोग्य विचारात घेऊन, प्राप्त परिस्थितीत राज्यामधील विद्यापीठे व महाविद्यालये सुरु करण्यास तत्त्वतः मान्यता देता येईल, असे मत व्यक्त केले.

या बैठकीत सविस्तर विचारविनिमय केल्यानंतर पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आले:-

१. राज्यातील सर्व विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयातील नियमित वर्ग सुरु करण्याबाबत राज्यातील सर्व विद्यापीठांचे एकमत झाले.
२. वसतीगृहे टप्प्या-टप्प्याने सुरु करण्याकरिता मार्गदर्शक तत्त्वे किंवा मानक कार्य प्रणाली (SOP) विद्यापीठांनी तयार करावी.
३. विद्यार्थ्यांकरिता परीक्षा विद्यापीठांनी ऑनलाईन/ऑफलाईन अशा पध्दतीने विद्यार्थ्यांच्या सोयीनुसार घेण्यात याव्यात.
४. चालू वर्षी कोव्हिड-१९ मुळे प्रत्येक विद्यापीठांच्या आदेशातील (Ordinances) तरतुदीनुसार विद्यार्थ्यांची उपस्थिती ७५% बंधनकारक नसावी. विद्यार्थ्यांना उपस्थित राहण्याबाबत सक्ती करण्यात येऊ नये.
५. शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच विद्यार्थ्यांची कोव्हिड-१९ करिता टेस्ट करण्याच्या आवश्यकतेबाबत संबंधित जिल्हाधिकारी यांच्याशी विद्यापीठांनी चर्चा करावी.
६. विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे पदवी/ पदव्युत्तर अभ्यासक्रम किती कमी करावयाचा याबाबत त्या-त्या विद्यापीठांनी निर्णय घ्यावा.
७. वसतीगृहे/ महाविद्यालये अनेक दिवस बंद अवस्थेत असल्याने त्यांचे इलेक्ट्रिक/ सेफ्टी ऑडिट करून घेण्यात यावे.

तदनंतर सर्व संबंधितांचे आभार मानून बैठक संपल्याचे जाहिर करण्यात आले.

*****